

Seoses piiriülese sotsiaalse soodustusega võib last taasloodud perekonnas pidada kasuvanema lapseks

Selles valdkonnas ei määratleta põlvnemist mitte õiguslikult, vaid majanduslikult selles tähenduses, et võõrtöötaja staatuses kasuvanema laps võib taotleda sotsiaalset soodustust, juhul kui kasuvanem tema ülalpidamises tegelikult osaleb

Luksemburgi õiguses oli 2013. aasta juuli ja 2014. aasta juuli vahelisel ajal sätestatud, et Luksemburgis töötavate või kutsetegevusega tegelevate piirialatöötajate lapsed võivad taotleda kõrgkooliõpinguteks rahalist abi („õppetoetus“) muu hulgas tingimusel, et piirialatöötaja on töötanud taotluse esitamiseks ajaks Luksemburgis katkematult viis aastat¹.

Noémie Depesme, Adrien Kaufmann ja Maxime Lefort elavad kõik taasloodud perekonnas, mis koosneb nende bioloogilisest emast ja kasuisast² (bioloogiline isa elab emast lahus või on surnud). Kõik kolm isikut taotlesid õppeaastaks 2013/2014 Luksemburgis õppetoetust tulenevalt asjaolust, et nende kasuisa on seal töötanud katkematult rohkem kui viis aastat (seevastu ükski nende emadest sel ajal Luksemburgis ei töötanud). Luksemburgi ametiasutused keeldusid neid taotlusi rahuldama põhjusel, et N. Depesme, A. Kaufmann ja M. Lefort ei ole õiguslikult piirialatöötaja „lapsed“, vaid üksnes „kasulapsed“.

Kuna kõnealused üliõpilased Luksemburgi ametiasutuste otsused vaidlustasid, küsib asja menetlev Cour administrative du Luxembourg (Luksemburgi kõrgeim halduskohus) Euroopa Kohtult sisuliselt, kas seoses sotsiaalse soodustusega hõlmab mõiste „laps“ ka kasulapsi. Teiste sõnadega on vaja teha kindlaks, kas põlvnemissuhet võib käsitleda mitte õiguslikust, vaid majanduslikust aspektist.

Kõigepealt meenutab Euroopa Kohus täna kuulutatud kohtuotsuses, et vastavalt liidu määrusele³ peavad ühest liikmesriigist pärit töötajal olema teises liikmeriigis, kus ta töötab, samad sotsiaalsed ja maksusoodustused nagu selle riigi kodanikest töötajatel. Kohus meenutab lisaks, et liidu kodakondsuse valdkonnas on lapsed liidu direktiivi⁴ kohaselt määratletud kui alanejad lähisugulased, kes on alla 21aastased või ülalpeetavad, ning **abikaasa või elukaaslase alanejad**

¹ Küsimus, kas vähemalt viieaastane katkematu töötamise periood, mis lisati seadusesse pärast Euroopa Kohtu 20. juuni 2013. aasta otsust kohtuasjas *Giersch* (C-20/12, vt pressiteade nr 74/13), on liidu õiguse seisukohast diskrimineeriv või mitte, oli arutusel kohtuasjas *Bragança Linares Verruga* jt (C-238/15), milles Euroopa Kohus tegi otsuse eile 14. detsembril (vt pressiteade nr 133/16). Euroopa Kohus on seisukohal, et selline tingimus on põhjendamatult diskrimineerimine, kuna see ei tundu olevat vajalik Luksemburgi taotletud õigustatud eesmärgi saavutamiseks (nimelt suurendada kõrgkoolidiplomiga elanike arvu Luksemburgis). Olgu märgitud, et pärast vaidluse asjaolude aset leidmist on Luksemburgi seadust selles osas muudetud: 24. juuli 2014. aasta seaduse kohaselt piisab sellest, kui piirialatöötaja on seitsme aasta jooksul enne õppetoetuse taotluse esitamist töötanud Luksemburgis viis aastat.

² Kasuisaks loetakse siin meest, kes ei ole lapse bioloogiline isa ja kellega ema on uuesti abiellunud või registreerinud abieluga samaväärse kooselu. Samamoodi loetakse siin „kasulapseks“ last, kelle bioloogiline ema on uuesti abiellunud või registreerinud abieluga samaväärse kooselu mehega, kes ei ole lapse bioloogiline isa.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määrus (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires (ELT L 141, lk 1).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, lk 77; parandused ELT 2004, L 229, lk 35, ja ELT 2005, L 197, lk 34; ELT eriväljaanne 05/05, lk 46).

lähisugulased, kes on alla 21aastased või ülalpeetavad. Euroopa Kohus sedastab, et liidu õigusaktide arengust nähtub, et pereliikmed, keda võib soodustada määruises sätestatud võrdne kohtlemine, on pereliikmed direktiivi tähenduses. Miski ei anna alust oletada, et liidu seadusandja tahe oli pereliikmete puhul teha ranget vahet, nii et liidu kodaniku pereliikmed direktiivi tähenduses ei oleks tingimata samad isikud kui selle kodaniku pereliikmed siis, kui teda käsitatakse määruise kohaselt töötajana.

Euroopa Kohus järeldas sellest, et **piirialatöötaja abikaasa või tunnustatud elukaaslase lapsi võib pidada piirialatöötaja lasteks, nii et neil on õigus saada sellist sotsiaalset soodustust nagu õppetoetus**, ning seda enam, et teises liidu direktiivis⁵, mis jõustus pärast vaidluse asjaolude aset leidmist, kinnitatakse, et mõistet „pereliige“ kohaldatakse ka piirialatöötaja pereliikmete suhtes.

Selle kohta, kui suurel määral peab piirialatöötaja osalema üliõpilase ülalpidamises, kellega tal õiguslik side puudub, meenutab Euroopa Kohus, et **ülalpeetava pereliikme staatus tuleneb faktilisest olukorrast**⁶, ning see kohtupraktika on kohaldatav ka abikaasa osalemisele tema kasulaste ülalpidamises. **Lapse ülalpidamises osalemist võivad seega tõendada objektiivsed asjaolud**, nagu abielu, registreeritud kooselu või siis ühine elukoht, **ilma et oleks vaja kindlaks teha põhjused, miks piirialatöötaja üliõpilase ülalpidamises osaleb, või arvutada välja osalemise täpne ulatus**⁷.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda siseriiklikku kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on siseriikliku kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele siseriiklikele kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebilehel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamise pildid on kättesaadavad agentuuri [Europe by Satellite](#) kaudu ☎ (+32) 2 2964106

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/54/EL meetmete kohta, mis lihtsustavad töötajate vaba liikumise raames töötajatele antud õiguste kasutamist (ELT L 128, lk 8).

⁶ Euroopa Kohtu 18. juuni 1985. aasta otsus *Lebon* ([C-316/85](#)).

⁷ Olgu märgitud, et Luksemburg on alates 24. juulist 2014 vaidlusalust seadust muutnud ning sätestanud selgelt, et piirialatöötaja lastel on õigus saada õppetoetust tingimusel, et töötaja peab üliõpilast jätkuvalt ülal. Luksemburgi seaduses ei ole siiski endiselt selgelt määratletud, keda tuleb mõista „lapse“ all.